ପୁରୀଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଶାସନ ନିବାସୀ ସ୍ୱର୍ଗତ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ହରିହର ଦାସ ପଦବ୍ରଜରେ ଯାତ୍ରା କରି ଅଯୋଧ୍ୟାନ୍ତର୍ଗତ ବଳରାମପୁର ଷ୍ଟେଟ୍‌ର ମହାରାଜା ସାର ଦିଗ୍‌ବିଜୟସିଂହ ବାହାଦୁର K.C.M.I ଙ୍କୁ ପୁରୀଧାମରେ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କୃତ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ମହାରାଜ ଦିଗ୍‌ବିଜୟସିଂହ ତଦନୁସାରେ ୧୮୬୫ ମସିହାରେ ୫୫୦୦ ଟଙ୍କା ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଜିମାଦେଇ ତଦ୍ଦ୍ୱାରା କଟକର କମିଶନର୍ ସାର୍ R.N. Shore esqr ଓ ପୁରୀ P.I.. ଲୋକାଲ୍ କମିଟୀର ମେମ୍ବରମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କୃତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଖୋଲିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ପୁରୀଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲ୍ ହେଡ୍‌ମାଷ୍ଟର ମହୋଦୟଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କୃତଶ୍ରେଣୀ ଓ ସଂସ୍କୃତ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଖୋଲାଗଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ବ୍ୟାକରଣ ଓ କାବ୍ୟ ପଢ଼ାଗଲା । କଲେଜର ପ୍ରଧାନ ଗୃହଟି ସେତେବେଳେ ଜିଲ୍ଲାସ୍କୁଲ୍ ଥିଲା । ଏହାର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା ଘରେ ସଂସ୍କୃତଶ୍ରେଣୀ ଓ ପାଠାଗାର ରହିଥିଲା । ରାଜାମହୋଦୟ ସଂସ୍କୃତଛାତ୍ରଙ୍କ ବୃତ୍ତିପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ୧୩୦୦ ଟଙ୍କା ଖଞ୍ଜି ଦେଇଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ପରେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବୃତ୍ତି ଦେଇ ଆସୁଥିଲେ । ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ପରେ ୧୯୪୯ରୁ ଏହି ବୃତ୍ତି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କିଛିଦିନ ପରେ ଉକ୍ତ ସଂସ୍କୃତଶ୍ରେଣୀକୁ ହେଡ୍‌ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରୁ କାଢ଼ି ନିଆଯାଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂସ୍କୃତସ୍କୁଲ୍ କରାଗଲା ଓ ସେଥିରେ ନ୍ୟାୟବିଭାଗ ଖୋଲାଗଲା । ସେ ସମୟର ସେଥିରେ ତିନିଜଣ ଶିକ୍ଷକ ଓ ଜଣେ ଚପରାଶି ଥିଲେ ।

୧୮୮ ମସିହାରେ ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟର, ଏମ୍.ଡି. ଓ ସିଭିଲ୍‌ସର୍ଜନ୍, ମୁନିସିପାଲିଟି ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ଓ ସ୍କୁଲ୍‌ସମୂହର ଡେପୁଟି ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ କମିଟୀ ଗଠିତ ହେଲା ଓ ଏହି କମିଟୀ ସଂସ୍କୃତସ୍କୁଲର ପରିଚାଳନାଭାର ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ପରେ ତା୧/୪/୧୯୧୮ରିଖରେ ଏହି ସଂସ୍କୃତସ୍କୁଲଟି କଲେଜରୂପେ ପରିଣତ ହେଲା । ମହାମହୋପାଧ୍ୟାୟ ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ମିଶ୍ର କାବ୍ୟକଣ୍ଠ ଏଥିପାଇଁ ବିହାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କଠାରେ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ମହାଶୟ ସର୍ବଦା ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ

କଲେଜ ହେଲାବେଳକୁ ଏଥିରେ କାବ୍ୟ, ବ୍ୟାକରଣ, ନ୍ୟାୟ, ସ୍ମୃତି ଓ ବେଦାନ୍ତ ଏହି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଶ୍ରେଣୀ ଥିଲା । ପରେ ମାସକ ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ୟୋତିଷ, ଆୟୁର୍ବେଦ ଓ ଓଡ଼ିଆଶ୍ରେଣୀମାନ ଖୋଲିଲା ଏବଂ ପରେ ପାଣିନିବ୍ୟାକରଣ, ସାଂଖ୍ୟଯୋଗ, ବୈଷ୍ଣବଦର୍ଶନ, ମୀମାଂସା ତଥା ଇଂରାଜୀଶ୍ରେଣୀ ଓ ପରିଶେଷରେ ଆଗମପୁରାଣ ବିଭାଗମାନ ସଂଯୋଜିତ ହେଲା ।

ବଡ଼ଧରଣର ଛାତ୍ରାବାସଟିଏ ନ ଥିବାରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ରହିବାରେ ଅସୁବିଧା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ୧୯୨୫ - ୨୬ ମସିହାରେ ବିହାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବର୍ତ୍ତମାନର ପକ୍‌କା ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଟି ନିର୍ମାଣ କରିବାରୁ ସେ ଅସୁବିଧା ଦୂର ହେଲା । ତାପରେ କଲେଜହତାର ପ୍ରାଚୀର କରାଗଲା । ୧୯୩୮ରେ ସ୍ୱଦେଶୀମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳଦ୍ୱାରା ଆୟୁର୍ବେଦର ପ୍ରାକ୍ଟିକାଲ୍ ବିଭାଗ ଓ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ତଥା ଭେଷଜୋଦ୍ୟାନମାନ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ସରକାର ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ଦରମାହାରକୁ ୧୦୦-୧୮୦କୁ ଉନ୍ନୀତ କଲେ । ୧୯୪୮ରେ ଉକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଅଧୀନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗୀୟ ଡାଇରେକ୍ଟର ମହୋଦୟଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପରିଚାଳନାରେ ରହିଲା ଏବଂ ଏହିବର୍ଷ ଗୋଟିଏ ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ଫାର୍ମାସୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । କ୍ରମେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସଂଗୀତଶ୍ରେଣୀ, ଛାତ୍ର ୟୁନିଅନ୍, ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ପରିବାବଗିଚା କରା ଯାଇଥିଲା । ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସାମୟିକଆମୋଦ ଓ ଗବେଷଣା ନିମନ୍ତେ **ପଣ୍ଡିତସମିତି** ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଅଛି । ଏହା ସାହାଯ୍ୟରେ କେତେକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ ସଂସ୍କୃତ ତଥା ଓଡ଼ିଆ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ମହାମହୋପାଧ୍ୟାୟ ସଦାଶିବ-କାବ୍ୟକଣ୍ଠଙ୍କ ନାମାନୁସାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନାମ ସଦାଶିବ ସଂସ୍କୃତ କଲେଜ ହେଲା । ତାପରେ ୧୯୫୭ରେ ସରକାର ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ନିବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କ ଦରମାହାରକୁ ସବ୍‌ଡେପୁଟୀସ୍କେଲ୍ ସହିତ ସମାନ କରି ୧୭୫ - ୩୫୦କୁ ଉନ୍ନୀତ କଲେ ଏବଂ କାଳକ୍ରମେ ତାହା ସ୍ୱାଭାବିକ ରୀତିରେ ୨୩୦ - ୫୪୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଛି । ବିହାରୋତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି କଲେଜ ଓ ଧର୍ମସମାଜ ସଂସ୍କୃତ କଲେଜକୁ ଏକ କାଳରେ ସ୍ଥାପିତ କରା ଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଧର୍ମସମାଜ କଲେଜ ଇଂରାଜୀ କଲେଜ ସହିତ ସମକକ୍ଷଭାବେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ପାଇ ସାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଲେଜ ଅଦ୍ୟାପି ଇଂରାଜୀକଲେଜ ସହିତ ସମାନ ସମ୍ମାନ ଓ ସ୍ଥାନ ପାଇନାହିଁ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଏତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଭାଗର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ରସଶାଳା ଓ ଇନ୍‌ଡୋର ଖୋଲିଲା ।

ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରାୟଶଃ ଦରିଦ୍ରଛାତ୍ରମାନେ ଆସିଥାନ୍ତି । ଏଣୁ ଦାନରୁ ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାନଉପରେ ଏହାର ସ୍ଥିତି ନିର୍ଭର କରେ । କଲେଜ ଆରମ୍ଭରୁ ବଳରାମପୁର ରାଜାଙ୍କ ଦାନ ବ୍ୟତୀତ ଦରିଦ୍ରଛାତ୍ରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟାର୍ଥେ ପୋର ବୟେଜ୍ ଫଣ୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରା ଯାଇଥିଲା ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ବଦାନ୍ୟମଠାଧୀଶମାନଙ୍କ ଦାନ ନିମନ୍ତେ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ନିଜର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷା

କରି ବହୁବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାଲି, ଚାଉଳ ଓ ପଇସା ଅଷ୍ଟେଲ୍‌କୁ ପଠାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଏତଦ୍‌ଭିନ୍ନ ନିଜ ମଠମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଛାତ୍ର ରଖାଉଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ କଲେଜରେ ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିଲା । ପରେ ଏଣ୍ଡାଓମେଣ୍ଟ ବିଲ୍ ଆଗତ ହେବା ପରଠାରୁ ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଛାତ୍ରଙ୍କ ମଠବୃତ୍ତି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଫଳରେ ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା କମିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏଥିପାଇଁ ୧୯୪୫ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବାରୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷକୁ ୧୫୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ୧୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢାଇଦେଲେ । ଏତନ୍ମଧ୍ୟରେ ୧୯୪୯ରେ ବଳରାମ ପୁରବୃତ୍ତ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ତାପରେ ଓଡ଼ଶା ସଂସ୍କୃତ ପରିଷଦ୍‌ର ସୂଚନା ଅନୁସାରେ ମେରିଟ୍ କମ୍ ଫାଷ୍ଟ ବୃତ୍ତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେବାରୁ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ବୃତ୍ତିମାନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଏହା ଫଳରେ କଲେଜର ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା ଶୋଚନୀୟଭାବେ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ଏବଂ କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଗୃହଗୁଡିକୁ ନିଜ ନିଜର କାମରେ ଲଗାଇବାର ପରିକଳ୍ପନାମାନ କଲେ ।

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଏହିପରି ଦୟନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ଦେଖି ଋଷିପ୍ରାଣ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହରିହର ଦାସ, ରାୟବାହାଦୁର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲୋକନାଥ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ ନାଗରିକମାନେ ପୁନଃ ବୃତ୍ତିଦାନ ନିମନ୍ତେ ୧୯୬୫ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ଫଳରେ ତତ୍କାଳିକ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଚାଳିଶଜଣ ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଛାତ୍ରଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ମାସିକ ଏକହଜାର ଟଙ୍କା ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା କଲେଜରେ ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନୁଭବରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ- ଯେତେ ଅଧିକ ବୃତ୍ତିବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ପାରିବ ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା ତଦନୁରୂପ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

ସରକାରୀ ବୃତ୍ତିବ୍ୟତୀତ ସାର୍ ହରିରାମ ଗୋୟନ୍ଦକା ବାର୍ଷିକ ୧୨୦ ଟଙ୍କା ବ୍ୟାକରଣ ବିଭାଗର ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଉଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଅଧାପକ ଚିନ୍ତାମଣି ମିଶ୍ର ଯତ୍ନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ନଟୁମଣୀ ଦେବୀ (ସାଧୁମା) ବାର୍ଷିକ ୩୦ ଟଙ୍କା କରି ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ବିଭାଗୀୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବୃତ୍ତି ଦେବାପାଇଁ ଏକହଜାରଟଙ୍କାର ଟ୍ରଷ୍ଟ୍‌ଫଣ୍ଡ କରିଛନ୍ତି ଓ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବାପାଇଁ ୫୦୦ଟଙ୍କାର ଟ୍ରଷ୍ଟ୍‌ଫଣ୍ଡ୍ କରି ଅଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ଭୋଳାନନ୍ଦଜୀ ମହାରାଜ ୮୦୦ ଟଙ୍କା ଟ୍ରଷ୍ଟ୍‌ଫଣ୍ଡ୍ କରି ବାର୍ଷିକ ୨୪୦ ଟଙ୍କା ବେଦାନ୍ତ ଓ ତଦ୍‌ଭାବେ ବ୍ୟାକରଣ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି । ସୋନପୁର ମହାରାଜ ଶ୍ରୀ ସୋମଭୁଷଣ ସିଂହଦେବ-ନ୍ୟାୟ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଆୟୁର୍ବେଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ ଦୁଇଟି ରୌପ୍ୟପଦକ ଓ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଅଛନ୍ତି । ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଜିଲ୍ଲାସ୍କୁଲ୍ ହେଡ୍‌ମାଷ୍ଟର୍ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରିହରମିଶ୍ର ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମାନୁସାରେ ଆୟୁର୍ବେଦ ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ମାସିକ ୧୦ ଟଙ୍କା ହାରରେ ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ଅଧାପକମାନଙ୍କର ନାମ-**(୧୯୬୬- ୬୮ ସମୟରେ)**

(୧) ସାହିତ୍ୟ

୧- ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ମହାପାତ୍ର, ୨- ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର, ୩- ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ମିଶ୍ର ଓ ଏମାନଙ୍କ ପରେ ୪- ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର, ୫- ଶ୍ରୀ ଭାଗବତପ୍ରସାଦ ତ୍ରିପାଠୀ, ୬- ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ୭- ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛାନିଧି ଦାଶ, ଶ୍ରୀ ଲଡୁକେଶ୍ୱର ଶତପଥୀ, ଶ୍ରୀ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଶତପଥୀ ଓ ଶ୍ରୀ ଦେବରାଜ ପାଠୀ ମଧ ଏହି ବିଭାଗରେ କିଛିକାଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

(୨) ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର

୧- ଶ୍ରୀ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୨- ଶ୍ରୀ ହରିହର ନ୍ୟାୟଭୂଷଣ, ୩- ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପରେ ୪- ଶ୍ରୀ କୁଳମଣି ମିଶ୍ର ଅଧାପକରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

(୩) ବେଦାନ୍ତ

୧- ଶ୍ରୀ ହରିହର ନ୍ୟାୟଭୂଷଣ, ୨- ଶ୍ରୀ ଭଜକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପରେ ୩- ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ରାଜଗୁରୁ ଅଧାପକ ଥିଲେ ।

(୪) ନ୍ୟାୟ

କଲେଜ ଆରମ୍ଭ ହେବାପୂର୍ବରୁ ମହାମହୋପାଧାୟ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶ୍ର ନ୍ୟାୟବିଭାଗର ଅଧାପକ ଥିଲେ । କଲେଜ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ୧- ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୨- ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ର । ୩- ଶ୍ରୀ ରାଧାରମଣ ଦାସ ଅଧାପକ ଥିଲେ ।

(୫) ସାଂଖ୍ୟ-ଯୋଗ

୧- ଶ୍ରୀ ମାୟାଧର ତର୍କପଞ୍ଚାନନଙ୍କ ପରେ ୨- ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କାଶୀନାଥ ମିଶ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ ।

(୬) ମୀମାଂସା - ବୈଷ୍ଣବଦର୍ଶନ

୧- ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଝା, ୨- ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଓ ୩- ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ ପାଠୀଙ୍କ ପରେ ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ଉଦ୍‌ଗାତା ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ।

(୭) (କ) ବ୍ୟାକରଣ (ପ୍ରକ୍ରିୟାକୌମୁଦୀ)

କଲେଜ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରୁ ୧- ବୈଦ୍ୟନାଥ ଷଡଙ୍ଗୀ ଏହି ବିଭାଗର ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କପରେ ୨- ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ମିଶ୍ର ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।

(୭) (ଖ) ବ୍ୟାକରଣ (ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୌମୁଦୀ)

୧- ଶ୍ରୀ ରାମାଜ୍ଞା ପାଣ୍ଡେୟ, ୨- ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ମିଶ୍ର, ୩-ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଦାଶ, ୪- ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଦାଶ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ । ଏହି ବିଭାଗରେ ଶ୍ରୀ ବନମାଳୀ ମିଶ୍ର ଓ ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ରଥ ଅସ୍ଥାୟିଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

(୮) ଜ୍ୟୋତିଷ

୧- ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶରଚ୍ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ୨- ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ (), ୩- ଶ୍ରୀ ମୁକୁନ୍ଦ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ପରେ ୪- ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବୀରହନୁମାନ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ । ୫- ଶ୍ରୀ ବାମନମିଶ୍ର ଓ ଶ୍ରୀ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତ୍ରିପାଠୀ ଏହି ବିଭାଗରେ କିଛିଦିନ ଅସ୍ଥାୟିଭାବରେ ଅଧ୍ୟାପକତ୍ୱ କରିଥିଲେ ।

(୯) ଆୟୁର୍ବେଦ

୧- ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣିବ୍ରହ୍ମା, ୨- ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ୩- ଶ୍ରୀ ଅମରନାଥ ମିଶ୍ର, ୪- ଶ୍ରୀ ଭାସ୍କର ମିଶ୍ର, ୫- ଶ୍ରୀ ନରହରି ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ୬- ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ମହାପାତ୍ର, ୭- ଶ୍ରୀ ଅତୁଳଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ୮- ଶ୍ରୀ ଘନଶ୍ୟାମ ମିଶ୍ର, ୯- ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତି ଦେବୀ, ୧୦ - ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ମିଶ୍ର, ୧୧- ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ପଣ୍ଡା, ୧୨- ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୧୩- ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକର ମିଶ୍ର ଓ ୧୪- ଶ୍ରୀ ହରିହର ଶତପଥୀ ଏହି ବିଭାଗର ବିଭିନ୍ନ ଶାଖାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ଏହି ବର୍ଷ (୧୯୬୭-୬୮) ସରକାରଙ୍କ ନୂତନ ପରିକଳ୍ପନାନୁସାରେ ଏହି ବିଭାଗ ପୁରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ବିଦ୍ୟାପୀଠ ସହିତ ମିଶ୍ରିତ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

୧୦ - ଆଗମପୁରାଣ

୧- ମହାମହୋପାଧ୍ୟାୟ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ୨- ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ଦାଶ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ ।

୧୧- ଇଂରାଜୀ

(ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ସ୍ତରର ଐଚ୍ଛିକ) ୧- ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ, ୨- ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ମହାନ୍ତି, ୩- ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି, ୪- ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୫- ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର, ୬- ଶ୍ରୀ ଗଗନବିହାରୀ ରାୟ, ୭- ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ମିଶ୍ର, ୮- ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ସାମନ୍ତରାୟ ଶିକ୍ଷକତା କରି ଗଲେଣି । ୯- ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମଚରଣ ଦାସ ଏ ବିଭାଗର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଓ ଦାମୋଦର ମିଶ୍ର କିଛିଦିନ ଏହି ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲେ ।

୧୨- ଓଡ଼ିଆ

୧- ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ମିଶ୍ର, ୨- ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୩- ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ମହାପାତ୍ର, ୪- ଶ୍ରୀ ମାଧବ ମିଶ୍ର, ୫- ଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛାନିଧି ଦାଶ, ଏ ବିଭାଗର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ବାଞ୍ଛାନିଧି ଦାଶଙ୍କ ଅଧ୍ୟାପକତ୍ୱକାଳରେ ଏହି ବିଭାଗକୁ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗରେ ଅଙ୍ଗୀଭୂତ କରାଗଲା ।

ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ଗଣିତ, ଇତିହାସ, ଭୂଗୋଳ ଓ ମାତୃଭାଷା ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀ ହରିଚରଣ ନାୟକ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଖାଲି ପଡିଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ଥିବା ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ନନ୍ଦ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷକତା କରୁଛନ୍ତି ।

୧୩ - ଲିପିକର

କଲେଜ ଆରମ୍ଭରୁ ୧- ଶ୍ରୀ ମନମୋହନଘୋଷ ଲିପିକର ଥିଲେ । ୨- ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଦାଶ, ୩- ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମିଶ୍ର ଘୋଷଙ୍କ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ୪- ବିଶ୍ୱନାଥ ରଥ ଓ ୫- ଶ୍ରୀ ଭିକାରୀ ମହାପାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଲିପିକର ଅଛନ୍ତି । ୬- ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମିଶ୍ର, ୭- ଶ୍ରୀ ଅଚ୍ୟୁତାନନ୍ଦ ପତି, ୮- ଶ୍ରୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର, ୯- ଶ୍ରୀ ହରିହର ଖାଡେଙ୍ଗା, ୧୦- ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ନାୟକ ଓ ଶ୍ରୀମାନ୍ ରଜନୀକାନ୍ତ ଏହି ବିଭାଗରେ କିଛିକାଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଥିବା ପ୍ରିନ୍ସିପାଲମାନଙ୍କ ନାମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ

୧) ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ମହାପାତ୍ର, କାବ୍ୟତୀର୍ଥ		- ୧-୧୧-୧୯୧୮
୨) ଶ୍ରୀ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, କାବ୍ୟ ବିଶାରଦ		- ୧୦-୨-୧୯୧୯
୩) ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣି ବ୍ରହ୍ମା		- ୧୩-୧୦-୧୯୧୯
୪) ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାସ ମହାପାତ୍ର, ଏମ୍.ଏ., କାବ୍ୟତୀର୍ଥ		- ୧୩-୧୧-୧୯୧୯
୫) ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି, ବି.ଏ., ଡି.ଇଡି,		- ୧୧-୧-୧୯୨୬
୬) ଶ୍ରୀ କରୁଣାକର କର, ଏମ୍.ଏ., କାବ୍ୟବ୍ୟାକରଣତୀର୍ଥ		- ୨୪-୧-୧୯୧୭
୭) ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର, ବି.ଏ.		- ୨୭-୬-୧୯୪୦
୮) ଶ୍ରୀ କିଶୋରୀମୋହନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଏମ୍.ଏ.		- ୧-୮-୧୯୪୦
୯) ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର, ବି.ଏ.		- ୧୪-୯-୧୯୪୪
୧୦) ଶ୍ରୀ ଡମ୍ବରୁଧର ଦାସ, ଏମ୍.ଏ. ଡି.ଇଡି.		- ୨-୧୧-୧୯୪୪
୧୧) ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଲୋଚନ ଉପାଧ୍ୟାୟ, ଏମ୍.ଏ., ବି.ଏଲ୍.		- ୧୮-୮-୧୯୪୭
୧୨) ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଏମ୍.ଏ., ଏଲ୍.ଟି.	କାବ୍ୟତୀର୍ଥ	- ୧୬-୩-୧୯୪୯
୧୩) ଶ୍ରୀ ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ହୋତା ଏମ୍.ଏ., ଜ୍ୟୋତିଷାଚାର୍ଯ୍ୟ		- ୨୦-୧୦-୧୯୫୪
୧୪) ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ମିଶ୍ର ବ୍ୟାକରଣାଚାର୍ଯ୍ୟ		- ୨-୭-୬୧
୧୫) ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଲୋଚନ ଉପାଧ୍ୟାୟ		- ୨୫-୧୦-୬୧
୧୬) ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ମିଶ୍ର, ବ୍ୟାକରଣାଚାର୍ଯ୍ୟ		- ୨୪-୪-୬୨
୧୭) ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ନନ୍ଦ, ବି.ଓ.ଏଲ୍., ସାହିତ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟ		- ୩୧-୮-୬୨
୧୮) ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ମହାପାତ୍ର, ଏମ୍.ଏ.		- ୨-୬-୬୫

୧୯. ଶ୍ରୀ ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ ଭୋଇ

୨୦. କେତକୀ ନାୟକ - ୧୯୬୮-୭୧ ସଂସ୍ଥାନ ନେଲା

ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ପୁସ୍ତକାଳୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପୁସ୍ତକାଳୟର ସ୍ଥାନ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସର୍ବୋତ୍‌କୃଷ୍ଟ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଓଡ଼ିଆ, ହିନ୍ଦୀ, ସଂସ୍କୃତ, ଇଂରାଜୀ, ବଙ୍ଗଳା, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରୀ ପ୍ରଭୃତିଭାଷାରେ ମୁଦ୍ରିତ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ପୁସ୍ତକସଂଖ୍ୟା ୬୪୧୬(**୧୯୬୭- ୬୮ ସମୟରେ**) ଥିଲା । ଏହାର ପରିଚାଳନା ମଧ୍ୟ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ୧- ଶ୍ରୀ ରାମାଜ୍ଞାପାଣ୍ଡେୟ, ୨- ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି, ୩- ଚିନ୍ତାମଣି ମିଶ୍ର ଏହାର ପରିଚାଳକ ଥିଲେ । ୪- ଶ୍ରୀ କାଶୀନାଥ ମିଶ୍ର ଏହାର ପରିଚାଳକ ଥିଲେ । ପୁସ୍ତକାଳୟ ପରିଚାଳକଙ୍କ ପାଇଁ ମାସିକ ମାତ୍ର ୧୦ ଟଙ୍କା ଆଲାଉନ୍‌ସ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ । ଏଠାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଭାବେ ଗୋଟିଏ ଲାଇବ୍ରେରୀଆନ୍ ଦେବାପାଇଁ ବା ଯଥୋଚିତ ଆଲାଉନ୍‌ସ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କଠାରେ ଅନେକ ଦିନରୁ ଆବେଦନ କରା ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣା ଯାଇନାହିଁ ।